

Elevassistenters arbete med elever i behov av särskilt stöd: en förutsättning för inkludering?

Henrik Lindqvist, Linköpings Universitet, institutionen för beteendevetenskap och lärande, (henrik.lindqvist@liu.se), Rickard Östergren, Linköpings Universitet, institutionen för beteendevetenskap och lärande, (rickard.ostergren@liu.se) & Lotta Holme, Linköpings Universitet, institutionen för beteendevetenskap och lärande, (lotta.holme@liu.se)

Antalet elevassistenter har ökat i Sverige och andra länder de senaste åren (SKL, 2017; Webster & Blatchford, 2015). Elevassistenter arbetar primärt med elever i behov av särskilt stöd och beskrivs därmed som en förutsättning för att kunna genomföra inkludering. Skolverket (2014) listar tillgång till elevassistent som ett exempel på särskilt stöd. Trots det finns det inga givna riktlinjer eller arbetsbeskrivningar kopplat till elevassistenter och de får ofta i uppdrag att verka i en fri roll i inkluderingsarbete. Det finns dock olika problem med att använda elevassistenter i en fri roll kopplat till elever i behov av särskilt stöd (Cajkler & Tennant, 2009; Clarke & Visser, 2016; Giangreco, 2010), och vi vill undersöka vad den beteendevetenskapliga forskningen har kommit fram till vad gäller elevassistenters arbete med elever i behov av särskilt stöd.

För att besvara frågan hur den internationella forskningen beskriver arbetet med elevassistenters arbete i en fri roll har vi genomfört en forskningsöversikt av publicerad forskning kring användandet av elevassistenter. Sökningar renderade i 564 artiklar, vars abstrakt granskades och 35 valdes ut för närmare undersökning. Efter närmare granskning kvarstod 16 artiklar.

Den samlade forskningen i vår genomgång analyserades sedan med hjälp av tematisk innehållsanalys (Braun & Clarke, 2006). Utifrån denna analys framkom fyra olika teman kring elevassistenter i en fri roll: (1) Undervisare av elever i behov av särskilt stöd, (2) Experter på elever i behov av särskilt stöd, (3) Stödfunktion till lärare och (4) Upprätthållare av en enskild elevs uppmärksamhet. Temana diskuteras utifrån möjliga risker och möjligheter i arbetet med elever i behov av särskilt stöd, med fokus på inkluderande arbete. En slutsats av vår undersökning är att forskningen varnar för att använda elevassistenter som primära undervisare för denna grupp elever.

Referens

- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.
- Clarke, E., & Visser, J. (2016). Teaching Assistants managing behaviour – who knows how they do it? A review of literature. *Support for Learning*, 31, 266–280.
- Cajkler, W. & Tennant, G. D. (2009). Teaching assistants and pupils' academic and social engagement in mainstream schools: insights from systematic literature reviews. *International Journal of Emotional Education*, 1, 71–90.
- Giangreco, M. F. (2010). Utilization of teacher assistants in inclusive schools: Is it the kind of help that helping is all about?. *European Journal of Special Needs Education*, 25, 341-345.
- SKL (2017). *Antal sysselsatt efter verksamhet och personalgrupp*.
<https://skl.se/ekonomijuridikstatistik/statistik/personalstatistik/personalenidiagramochsiffror/tabellerkommunalpersonal2016/tabellerkommunalpersonal2015.8832.html>, hämtad 2017-11-16.
- Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket.

Fel! Hittar inte referenskälla.

2 (2)

Webster, Rob, & Blatchford, Peter (2015). Worlds apart? The nature and quality of the educational experiences of pupils with a statement for special educational needs in mainstream primary schools. *British Educational Research Journal*, 41, 324-342.